

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

XLVI. Sitne homo liberi arbitrij in moralibus?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

naturalibus habuisset iustam proportionem ad moralia omnia; neque nunc infirmior est, licet vitiata sit: ergo & nunc habet eandem. 4. *Vel* quia moralia nimis sunt difficilia ob carnem, dæm. mundum. At hic est quaestio de facilibus naturæ consentaneis; & omni tentatione remota.

DICO AD I. Sacrificia & Moralia longè differunt, ob finem. Sacrificia enim fiunt ad colendum Deum, & stante peccato displicent Deo: at Moralia quæque vnum habent finem bonum: vt elemosyna, egenti facere bene.

AD II. *Omne*, id est, pars maior: Vnde ibi. *omnis caro corrumpat viam suam*; cum tamen *Noe vir iustus fuit, atq; perfectus*. Sic Luc. 18. *Oportet semper orare*. Ioan. 12. *Mundus totus post eum abit*. Vnde S. Aug. l. de Vnit. Eccl. c. 12. In Scriptura sæpè arguuntur omnes, cum solum mali intelligantur.

AD III. Omnes sumus in statu peccatis; & inutiles ex nobis ad supernaturalia; at non ad naturalia & moralia: *Et n. n. est qui faciat bonum totam seruando legem perf. etc.*

AD IV. Homo vanitas est, quod ex se facere nil queat aut cogitare in ordine ad salutem.

AD V. *Mala arbor* hic est Voluntas aut Intentio mala; nõ natura, quasi per se mala esset. Deinde Doctrina mala intelligitur arbor mala: nam monet cauere falsos prophetas, *Mat. 12. & Luc. 6* Demum *fructus boni* sunt opera ad salutem meritoria.

AD VI. *Cars* ibi accipitur simpliciter pro homine ab S. Chry. Aug. Cyrillo, &c. i. Esse naturale homo ex

homine ducit; sic & moralia operari posse; at non supernaturalia.

AD VII. *Nihil*, scil. ad salutem supernaturaliale: moralia autem ex se nõ attingunt salutem.

AD VIII. *Ex fide*, non qua in Christum credimus; sed qua credimus aliquid licere; quod est *Conscientia*.

CALVINVS porro sic ratione pugnat.

1. Peccator & infidelis mortuus est; & resuscitatur per Euangelium: ergo vitale nihil operari potest.

2. Homo per peccatum est, vt curua tibia distortus, quæ vt ambulando claudicat; sic peccator operando peccat.

3. Dæmones habent naturales potentias integras, scil. intellectum & voluntatem, & carent concupiscentiâ carnis: at hi nullum queunt opus facere bonum: ergo nec homines.

DICO AD I. Mortuus est morte gratiæ, non naturæ, cuius in operando principia sunt ratio & voluntas.

AD II. Curvitas in homine est Cupiditas; ex hac quod fit, peccatum est: At nemo ex hac operari necessitatur: potest enim ac debet quisque iuxta rationem naturalem operari.

AD III. Dissimile. Nam Dæmones obfirmati sunt in actuali odio Dei, rerumque ad Deum pertinentium; at non sic homines. Quæ ex S. Patribus afferant vide in *Bell. l. 5. c. 11.*

QVÆSTIO XLVI.

Sitne homo liberi arbitrij in Moralibus?

LUTHERANI, CALVINIANI, ZWINGLIANI, SCHVVENKER, &c. totaque propago Lutheri; NEGANT.

SVADENT bifariam: 1. Negationem suam stabiliendo Scripturis. 2. Affirmationis nostræ argumenta reuellendo.

1. Scripturis: 1. Isa. 41. *Bene agite, aut male si potestis.*

2. Ezech. 36. *Dabo vobis cor novum, & faciam ut in preceptis meis ambuletis.* Quasi dicat qui non habent cor novum, nec ambulare in preceptis possunt.

3. Psa. 118. *Inclina cor meum in testimonia tua.* Sic & 3. Reg. 8.

4. Ioan. 8. Rom. 6. 2. Pet. 2. *Qui facit peccatum, servus est peccati.* At servitus & libertas opponuntur.

5. Ioan. 15. *Sicut palmes non potest à semetipso ferre fructum nisi manserit in vite: ita & vos, nisi manseritis in me.* Ergo non possunt non ferre fructum manentes; non manentes non possunt fructificare; proinde utriusque sublata libertas est, parque incumbit necessitas.

6. *Quid habes, quod non accepisti.* 1. Cor. 4. At qui nihil habent proprii, non sunt actionum suarum domini. Quæ ex S. Augustino proferant irrito conatu, vide apud Bell. lib. 5. c. 30. Médacia, & ineptias Heinulianas vide in Antipap. Mendace, p. 4.

DICO AD I. De Idolis, non hominibus, id dicitur irrisoriè.

AD II. *Dabo cor novum*, id est, gratiam, qua servare omnia præcepta possint: Non tamen negat sine gratia aliquod servari posse. Deinde suadet: Ezech. 18. *Facite vobis cor novum & spiritum novum.*

AD III. Docent hæc, sine gratia non posse omnia mandata servari: & non, quod homo non sit liberi arbitrii.

AD IV. Servitus peccati opponitur libertati à peccato; non libertati naturæ, quæ est arbitrii. Itaque hæc cum servitute stare in eodem potest.

AD V. Homo palmes non potest sine succo vitis, id est, Christi gratia

fructificare ad salutem suam; potest tamen à vite recedere, si velit, rursusque inferi.

AD VI. Ibidem ait, quod homo aliquid habeat proprii: *Vnusquisque propriam mercedem accipiet, secundum laborem SVVM*, id est, id est, proprium. Quia ex dono liberi arb. sumus actionum eius domini.

AVTOR. Homo in statu naturæ lapsæ, est liberi arbitrii in Bono Moraliter eligendo, & Malo devitando.

PROBATVR. I. Quia peccatum Aut est necessarium: ergo non est peccatum: Aut voluntarium: ergo vitari potest. Homo igitur in Moralibus est liberi arbitrii.

CALVINVS RESP. Negans utramque consequentiam.

Priorem: Quia non est peccatum ex Creatione ortum, sed ex naturæ corruptione.

2. Quia demon semper necessario malè agit; & tamen verè peccat. Et Angeli necessario benè agunt; & tamen verè bona operantur.

3. Posteriorem. Quia Voluntarium est quod à sola Coactione liberum est.

DICO AD I. Contrarium ipse asserit Calvinus Inst. 3. c. 23. Peccatum Adami, ex quo naturæ orta corruptio, fuisse ex decreto Dei, & inevitabili voluntate commissum. Ergo haberemus excusationem ut qui ex necessitate peccemus.

AD II. Utrique, respectu finis vitii non habent liberum arbitrium à Necessitate, sed tantum à Coactione; Respectu mediorem verò habent etiam liberum arb. à necessitate. Quia multa faciunt, quæ possent non facere; & contra. Et in talibus demones verè peccant, angeli benè agunt.

AD III.

AD III. At nostro in argumento intelligimus liberum à necessitate: Item voluntarium, & Necessarium opponuntur.

II. PROBATVR. Quia si non est in homine liberum arbitrium, nullus erit pœnæ, præmiou locus.

CALVINVS RESP. I. Id argum. fuisse Pelagianorum.

2. Negat sequi, quia pœna debetur culpæ; at culpa est in nobis ob naturæ corruptionem.

3. Bona merita rectè excluduntur eò, quòd non sit lib. arb. in homine. Vnde ait S. Aug. Deus coronat sua munera, non merita nostra.

DICO AD I. At eodem vsos familiariter Chry. & Hieronymum fateatur Calvinus: itemque alij S. Patres eo vsi contra Manichæos. Illine Pelagiani? Dein Pelagiani eo docere nitentur, non, lib. arbitrium non esse; sed non egere gratia: Patres verò esse liberū & egere gratia. Itaq; Calviniani stant cum Manichæis contra S. Patres.

AD II. Petit principium. Ponit enim, quod quæritur, scil. An sit vera culpa, quæ vitari non potest?

AD III. Præmia & merita bona negat, & pœnas concedit: At in hoc sibi contradicit; nam vt ab lib. arbitrii vsu malo mala, sic à bono bona merita existunt: Bona verò sunt ex gratia talia, quæ est causa coronationis.

III. PROBATVR. Si non esset lib. arbitrium, non essent alij boni, alij mali: Sique omnes boni; non forent aliis alij meliores.

CALVINVS RESP. Diuersitas bonorum & malorum oritur ex Electione diuina; non ex lib. arb.

DICO. At fatetur Calvinus id argumen. esse Chrysostomi & Ambrosii. Et electio diuina ad moralem bonitatem prærequirit lib. arbitrium: alioquin ea posset etiam infantes, furiosos, bestias facere moraliter bonas. *Dein* electio finit esse malos, non facit. *Demum*, Ex bonis mali fiunt; Deus autem nulli est causa cadendi.

IV. PROBATVR. Si non est lib. arbitrium; ergo tollentur cohortationes, obiurgationes, laudes, præcepta, consilia. &c. Quia aliter homines facere non possunt. Ita S. Aug. l. de vera relig. cap. 14. Vnde & priora petantur.

CALVINVS RESP. I. Sufficiant exempla Christi: vt Ioan. 15. *Sine me nihil potestis facere.* Rom. 9. *Non est currentis.* 1. Cor. 3. *Neque qui plantat, est aliquid.*

2. Correptiones, cohortationes. &c. reprobis sunt flagella; vt que sint inexcuriabiles electis excitementa.

DICO AD I. Illa docent nil posse homines ad salutem, nisi per gratiam: at de morali bonitate hic agimus.

AD II. At flagellantur, vt, si velint, emendentur: itaque adhuc præsupponunt liberum arbitrium. Vide *Bell.* l. 5. c. 17.

Hactenus argumenta ab impossibili petita. Porro ostensiuia ex Scripturis.

V. PROBATVR EX PRÆCEPTIS SCRIPTURÆ, quæ sunt regula: quid agamus, aut fugiamus: at frustra datur regula necessitatem patienti vt non possit non deficere, aut non possit deficere. Liberum arb. autem in via morum potest deficere, aut non potest: ergo frustra dantur præcepta hominibus, si libertate careat arbitrii.

CALVINVS RESP. I. Lex datur, vt cognoscatur

scatur peccatum, Rom. 3. non quod sit lib. arbitrium.

2. Lex habet promissiones; ut sciatur esse ex dono gratiæ, non arbitrij.

3. Lex est impossibilis; docetque necessitatem gratiæ, non libertatem arbitrij.

Dico AD I. Lex plures habet fines; & in his etiam istum, qui exigit libertatem arbitrij. Quod autem data lege superabundet peccatum; id est per accidens, ex hominibus malum eligentibus; non per se ex fine legis intento.

AD II. Datur donum gratiæ, sedposito libero arbitrio; non necessitato per eam; quin adiuto.

AD III. Falsum. At de hoc alibi.

VI. PROBATVR ex Promissis Scripturæ factis sub conditione: Isa. 1. *Si volueritis.* Mat. 19. *Si vis ad vitam ingr.*

CALVINVS RESP. Non esse absurdum, quod Deus quid promittat sub impossibili conditione; cum sciat ipse cur faciat; sc. Impiis, ut sciant se promissis indignos: Pius, ut promissis alliciantur, quos præcepta parum incitant.

Dico. Nil hoc ad rem. Non quaeritur, cur Deus promittat; sed an conditionata promissio præsupponat liberum arbitrium. Et affirmamus. De in, loca promissionum nullus ironice unquam exposuit. Demum si ex necessitate forent indigni reprobi; essent planè excusabiles.

VII. PROBATVR ex Scripturis doctentibus, per hominem sterisse, quominus benè ageret & peccata vitaret. Num. 14. Deut. 30. &c.

CALVINVS RESP. I. Iure Deus queritur de hominum improbitate, licet non possint nõ peccare: quia hæreditaria suã malitiã peccant.

2. Reprehenduntur tamen, ut tædio scelerum respiscant.

3. Deut. 30. agi de promissione Evangelii, non de lege naturæ.

Dico AD I. Hæreditaria ea malitia est pœna ex pec. o.; non culpa: Ac culpam esse dicit Calvinus; docuit nunquam.

AD II. Si possunt respiscere; ergo habent liber. arb. & non necessitantur.

AD III. Vim loco facit Calvinus. Nam ita Moyses: *Mandatum Hoc, quod Ego præcipio tibi hodie. &c. Si audieris præcepta & ceremonias, quæ in lege HAC Decalogi scripta sunt: Et eam naturalem servare, vel non servare docet esse in arbitrio hominum.*

VIII. PROBATVR ex scripturis dictentibus, Deum quasi recedere, & explorare quid acturi sint homines; ut Deut. 8. & 13.

CALVINVS RESP. Deus non aufert gratiam; sed permittit afflictionem.

1. *Ut vident, an post longas calamitates capiat eos recordatio Dei, & querant eum.*

2. *Ut inducat ad cognoscendam propriam hominum & levei.*

Dico AD I. Rectè; sed id evincit libertatem arbitrij.

AD II. Et hoc docere eandem. nam si necessitaremur; explorare nos ipsos non possemus, quid valeamus seu ex nobis, seu cum gratia; si velimus.

IX. PROBATVR Gen. 4. *Nonne si benè egeris, recipies: &c. Eccl. 15. Apposuit ignem & aquam, ad quod volueris. &c. Ibi de peccato, non Abele, locutus est Dominus, testantur sic S. Patres & Ecclesiasticum improbè reprobatur Calvinus. Vide in Antichristo p. 4. 27.*